

We zijn al weer 6 weken bezig! De meeste kinderen vonden al snel de routine terug van vorig jaar. Voor twee kinderen was de plusklas (in deze vorm) nieuw. Nieuw voor ons allemaal is dat de plusklas 's middags is. Dat is wat korter dan we gewend zijn. Hierdoor komt het onderdeel 'opwarmer' nog maar sporadisch aan bod. Ik laat het niet helemaal vallen, want de gevarieerde uitdagingen die erin zitten zijn gewoon te leuk (en dus motiverend) om helemaal weg te laten. Het betekent dat ik soms het onderdeel Zelfstandig werken inkort. Soms is er een les van het project die meer tijd nodig heeft dan één les, maar niet twee volledige lessen in beslag neemt. Dan heb ik nog wel een opwarmer in voorraad.

In deze plusklasupdate vertel ik u over de lessenserie drie manieren van denken. Voor de meeste kinderen is dit een voortbouwen op een eerdere lessenserie hierover. Voor 2 kinderen is dit nieuw.

De theorie:

Prof. Robert J. Sternberg is iemand die veel studie heeft gedaan op het gebied van hoogbegaafdheid. In zijn boek 'Teaching for Successful Intelligence' (2000) onderscheidt hij drie soorten intelligent gedrag:

- Analytische intelligentie.

Deze wordt vooral aangesproken in schoolse situaties. Het gaat hierbij om inzicht, logisch redeneren, hoofd- en bijzaken onderscheiden, overzicht bij complexe opdrachten, vermogen om te evalueren. Dit is ook de intelligentie die bij de meeste IQ-tests gemeten wordt.

- Creatieve intelligentie.

Hier gaat het om dingen als associëren en brainstormen, flexibel denken en inlevingsvermogen, originaliteit en vormgeving. Meestal worden deze vaardigheden gekoppeld aan de 'creatieve vakken' op school, maar het creatieve denkvermogen speelt ook een grote rol in wetenschap, kunst, probleemoplossend vermogen en samenwerking met anderen.

- Praktische intelligentie.

Dit is het vermogen om wat je bedacht hebt ook concreet te maken in een waardevol product. Dat kan een werkstuk zijn dat op tijd wordt ingeleverd, of een geslaagde bankroof (.....), een diploma of een beeldhouwwerk dat uiteindelijk op het plein staat. Doelgericht werken, plannen, doorzettingsvermogen, kennis van de eigen sterke en zwakke kanten, maar ook teamwork en overtuigingskracht zijn aspecten van praktische intelligentie. In de lessen van dit project kom nog een ander aspect van praktische intelligentie aan bod: omgang met materie. Het vermogen om het idee in je hoofd vorm te geven in een (weerbarstig) materiaal.

Hoe ziet dit eruit in de plusklas?

Introductie

In de eerste les heb ik de drie manieren van denken bij de kinderen geïntroduceerd/opgefrist. Niet op de manier zoals u hierboven heeft kunnen lezen, maar met voorbeelden en een soort samenvatting: wat voor vragen horen bij de drie manieren van denken?

Analytisch:

Klopt dit?

Weten we het goed?

Wat is precies de opdracht?

Wat weten we wel en wat niet?

Wat is goed/fout aan een plan?



Creatief:

Kunnen we op een nieuwe manier iets anders bedenken?

Kunnen we iets nieuws verzinnen?

Wat is leuk, spannend, grappig, ongewoon?

Wat is er allemaal mogelijk?



Praktisch:

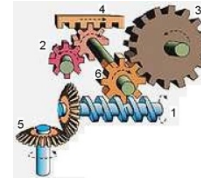
Hoe maken we onze plannen zó dat het werkt?

Wat weten we van het materiaal?

Hoe werkt het?

Welk plan gaat lukken?

Hoe lossen we het op als het niet goed werkt?



Deze lijst met vragen en bijbehorende plaatjes hangt achter in de klas.

Vervolgens kreeg ieder kind een strookje met een zin erop. Deze moesten ze ophangen bij de manier van denken die bij die zin paste. En ja.... Hier mocht je fouten maken.... Vooral de kinderen die dit voor het eerst deden vonden het wel lastig, maar ook als je het eerder gehad hebt.... Dan verwacht je van jezelf dat je wel het goede antwoord geeft toch? Hier hebben we het natuurlijk over gehad. Leren....fouten maken.....mindset....

In de vorige lessenserie ontdekten de kinderen al doende wat allemaal bij de drie manieren van denken hoort en welke manier van denken ze zelf het meest gebruiken. Daarnaast probeerden ze te zien welke manier van denken andere kinderen in hun groepje hadden.

De tweede lessenserie gaat een stapje verder.

De kinderen gaan een aantal keer doelbewust een bepaalde manier van denken uitproberen.

Daarnaast zijn er nog twee aandachtspunten:

1. Het steekt in op de tweedeling fixed mindset/ growth mindset (Carol S. Dweck).

Fixed mindset (vast-denken) betekent dat je denkt: zo zit ik in elkaar, hier ben ik goed in, daar ben ik niet goed in en dat zal zo blijven. Zo ben ik nu eenmaal.

Growth mindset (groei-denken) betekent dat je ervan overtuigd bent dat je kunt groeien. Dat je nieuwe dingen kunt leren. Iets waar je niet goed in bent kun je vaak nog wel verbeteren, je hoeft er niet goed in te worden, maar je kunt wel groeien.

2. De kinderen gaan bewust 'transfer' toepassen: iets wat ze in de plusklasles geleerd hebben gaan ze in de week daarna bewust toepassen in een situatie buiten de plusklas.

De nadruk in deze tweede lessenserie ligt dus sterker op het bewust leren.

Overeenkomsten met de vorige serie zijn er ook: Veel samenwerken, uitdagende opdrachten waarbij een probleem opgelost moet worden, veel reflectie op eigen gedrag, op samenwerking op manieren van denken.

Eerste les: Ballenbaan van 7 seconden

De kinderen krijgen:

- een stapel kopieerpapier a4
- 15 cm plakband
- een pingpongbal

Opdracht:

Maak met je groepje een baan voor het balletje. Gebruik papier, plakband en wat je om je heen ziet. Zorg ervoor dat de bal er precies 7 seconden over doet van begin (loslaten) tot einde (van de baan afrollen) Je mag de bal of de baan niet meer aanraken zodra de bal beweegt. Voor het bouwen van de baan krijg je 20 minuten, daarna gaan we met de stopwatch ieder groepje langs en kijken hoe de baan gelukt is.



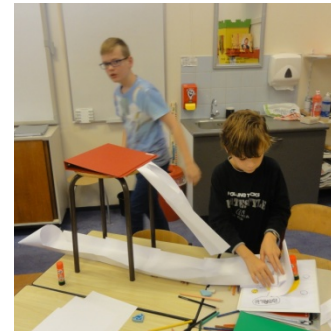
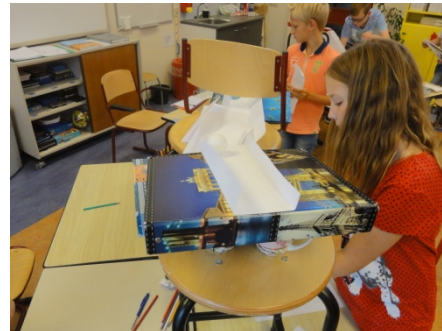
Voorbeeld van analytisch denken: Hoe luidt de opdracht precies? Hier gingen twee groepen in de fout: Ze maakten een knikkerbaan met onderdelen op de tafel en op de grond.....

Voorbeeld van creatief denken: Om je heen kijken en materialen zien die je kunt toepassen in je baan (anders tegen een voorwerp aankijken. Je gaat het op een andere manier gebruiken dan waar het voor bedoeld is)

Voorbeeld van praktisch denken: Als je in tijdnood komt het plan vereenvoudigen zodat je in ieder geval een resultaat hebt.

De kinderen gingen fanatiek aan de slag (bij de nabespreking: heb je eerst overlegd?). Het bleek heel wat lastiger dan gedacht om het balletje er zo lang over te laten doen! En toen had aan het eind van de tijd niemand een resultaat..... Faal! Eh, nee: Leermoment!

En hoe kun je beter ervaren dat het een leermoment is? Door volgende week de opdracht nog een keer te doen. De kinderen hebben onder woorden gebracht wat ze de volgende keer anders gaan doen.



We hebben teruggekeken naar: Waarom was het samenwerken nu succesvol? Welke manieren van denken heb je gezien? Waren alle drie manieren van denken aanwezig in de groep?
En tenslotte transfer: Wat heb je geleerd? Waar ga je dat gebruiken?

Tweede les: Kunst knippen.

Een supermoeilijke samenwerkingsles: Met de hele groep een schilderij kopiëren, twee keer zo groot als het voorbeeld! De afbeelding wordt in 9 strookjes gesneden en ieder kind gaat dat strookje (met kleurpotlood twee keer zo groot kopiëren.

We hebben drie afbeeldingen van schilderijen bekeken (Monet, van Gogh en Kandinski), en daarna gediscussieerd met welke afbeelding de opdracht het best te doen is. Het was grappig om te zien hoe de mening van de groep een aantal keer veranderde door goed kijken en doorpraten waar de moeilijkheden zitten.

En toen we eenmaal onze keuze voor van Gogh gemaakt hadden kwamen we noch problemen tegen die we niet voorzien hadden. Het schilderij is nogal donker en om betrouwbaar te kunnen vergroten tekenden we met grijs potlood een raster met hokjes van 0,5 cm op elk strookje. Maar dat was niet altijd goed zichtbaar. Gelukkig hebben we ook witte kleurpotloden in de plusklas....

Hoe het ging? Vraag uw zoon of dochter er maar naar. Eén ding wil ik wel noemen: samenwerken. De kinderen kwamen af en toe wel tot afspraken, maar waren geneigd om zelf aan het kleuren te gaan en dan later eens te kijken of het een beetje past bij de 'buren'. Dat is iets om na te bespreken..

Marco Elsenbroek

NB. Het resultaat kan ik u nog niet laten zien. We hebben nog een (stukje van) een tweede les nodig om het af te maken. Het origineel kan ik u wel tonen:

